

Олександра Онопрійчук,

Волинський національний університет імені Лесі Українки.

Науковий керівник:

канд. філол. наук, доц. Юлія Васейко

ОСОБЛИВОСТІ ПОЛЬСЬКИХ КІНОРЕЦЕНЗІЙ НА МОРФОЛОГІЧНОМУ РІВНІ

Попит на такий різновид публіцистики як кінорецензія у ХХІ столітті значно посилюється. Причина очевидна: сучасне кіновиробництво розвивається дуже динамічно, відтак є потреба поінформувати споживача про новинки індустрії, зробити відповідну рекламу, допомогти розібратися з перевагами і недоліками фільму або й навіть нав'язати свою думку шляхом різних маніпуляцій.

Рецензія як публіцистичний жанр аналізувалась у розвідках багатьох польських дослідників: У. Копець [1], З. Козловської [2], М. Крауз [3] та ін.

Численні наукові дослідження свідчать про те, що питання рецензії як жанру (в тому числі її різновиду – кінорецензії) на сьогодні досить добре вивчене. Це стосується не лише жанрової специфіки і структури, а й мовної і стильової своєрідності, а саме особливостей на морфологічному рівні.

Прикметник – одна й найбільш вживаних частин мови у кінорецензіях. Це не дивно, якщо враховувати оцінювальну функцію цього типу текстів. Високу продуктивність виявляють прикметники, вжиті у найвищому ступені порівняння: *Najbardziej znanym filmem obracającym się wokół basketu jest na wpół animowany «Kosmiczny mecz», ale to taki sport w wydaniu sci-fi. Do tej pory największym reżyserskim osiągnięciem Petera Farrelly'ego była komedia „Głupi i głupszy”. Duży plus, szczególnie, że jeszcze przed zwiastunami obstawiałem, że będzie najslabszym ogniwem. Nie spodziewałem się, że to powiem, ale to najlepsza kreacja w tym filmie. Największym plusem filmu są wspaniałe zdjęcia pustego Nowego Jorku, zdziczałego, zarośniętego i rozsypującego się.*

Насиченість тексту кінорецензії прикметниками найвищого ступеня пояснюємо прагненням автора висловити максималістську оцінку. У поданих прикладах можна побачити, що рецензенти за допомогою згаданих форм оцінюють як фільм загалом, так і роботу режисера. Фіксуємо також використання прикметників найвищого ступеня для порівняння з іншими фільмами, що є важливим компонентом рецензії.

Польські рецензенти досить часто використовують **дієслова в II особі однини** в своїх текстах: *Również ścieżka dźwiękowa spełnia zadanie - po seansie szybko zapomnisz, ale w trakcie własnych słuchawek na uszy nie założysz. Jeśli lubisz od czasu do czasu obejrzeć film lekki, rozluźniający, przy którym nie trzeba uruchamiać zwojów mózgowych, to także powinieneś znaleźć na niego czas.* Це створює ефект інтимізації. Автор звертається до читача безпосередньо, веде з ним діалог, тим самим мотивує його подивитися фільм і скласти власне враження про нього.

Досить поширеним серед польськомовних рецензій на фільми є також вживання **дієслів в II особі множини**: *Ogólnie film warto obejrzeć, jeśli jesteśmy fanami więziennych klimatów, lubimy filmy o gangach i szukamy twardego męskiego kina. Nieważne czy są to grajkowie mariachi czy obrzędy związane z kultywowaniem Dnia Zmarłych, wszystko to ma swoje miejsce w całej opowieści i wpływa na to, co widzimy na ekranie. W “Jestem legendą” mamy do czynienia z realistycznym obrazem człowieka, który musiał się dostosować do nietypowych warunków. Fabuła toczy się dwutorowo, oglądamy głównego bohatera próbującego dobić dużego targu, zaraz po wyjściu z więzienia, oraz flashbacki, z których dowiadujemy się, jak wypracował sobie tak wysoką pozycję. Niestety jak się okazało, był to zabieg czysto marketingowy, a m.in. Beckhama, czy Zidane’a zobaczymy tylko w jednej, kilkusekundowej scenie.*

Цей прийом також створює ефект інтимізації. Адресант ототожнює себе з адресатом, ставить себе на один рівень з ним, тим самим підвищує рівень довіри і переконує в своїй думці.

Використання дієслів в I особі однини є також типовим прийомом для рецензентів. Таким чином автор висловлює особисту думку: *To chyba wie tylko szefostwo Marvel Studios, więc tym bardziej czekam na film „Spider-Man: Daleko od domu”, stanowiący epilog do dotychczasowych wydarzeń i być może wprowadzenie do kolejnej fazy MCU. Mam wrażenie, że pod kostiumem epickości, rozmachu oraz wielkiego finału kryje się prościutki, zaledwie poprawny scenariusz. Pewnie już nieraz na łamach tej strony podkreślałem, że uwielbiam kino wojenne.*

Варто наголосити на тому, що надмірне використання форм I особи однини в кінорецензіях формує суб'єктивну думку автора, увиразнює її, натомість віддаляє читача від аргументованого аналізу твору.

Займенники при дієсловах I і II особи в польській мові, зазвичай, опускаються. В окремих випадках автори рецензій відходять від цього принципу через потребу логічного акценту: *Ja na przykład nie jestem fanem takiego gatunku, ale też jakoś nie za specjalnie psuło mi to seans, ponieważ kompozycje bardzo dobrze wpisywały się w tło animacji. Nie doceniamy życia i wolności, dopóki nie ograniczy nam się ich lub całkowicie pozbawi, a my sami jesteśmy traktowani niczym zwierzęta w schronisku.*

Досить часто у рецензіях вживаються **вигуки**, які, без сумніву, є носіями експресії: *Dziś jeszcze trudno orzec, ale jak ktoś uważnie oglądał film i w minimalnym stopniu poznał świat Marvela, może powiedzieć, że kolejny przeciwnik Bannera narodził się w dziele Leterriera, a będzie nim... Cicho, sza, sami zobaczycie w kinie. Każdy żołnierz wydaje się wprost stworzony do wypełniania przydzielonych mu zadań (jakie utalentowane kadry!). Bo chodzi nam przede wszystkim o to, że świat dowiedział się kim jest Spider-Man, tak? No właśnie nie. Ok, można się tłumaczyć Cosmic Cube, ale i bez niej technologia, jaką posiadali, powinna dać radę w pojedynku z alian... ups, Amerykanami, bo wynikało, że organizację Red Skulla ścigali głównie żołnierze z USA.*

Вигуки автори польськомовних рецензій вживають для того, аби висловити спонукання, посилити емоцію чи почуття, а також наблизити

публіцистичний текст до розмовного. Вигук *no* є досить поширеним у польській мові і служить підсиленню емоційності відповіді.

Загалом, на морфологічному рівні польськомовні рецензії на фільми мають низку особливостей: використання прикметників найвищого ступеня; використання дієслів I та II особи однини та множини, що посилює рівень довіри до рецензента; вживання вигуків для посилення експресії викладу.

Список використаної літератури

1. Kopec U. Realizacja gatunkowego schematu recenzji filmowej przez licealistów. URL: http://ifp.univ.rzeszow.pl/dydaktyka/dydaktyka_9/Urszula_Kopec_D9.pdf (дата звернення - 15.04.2024).
2. Kozłowska Z. Recenzja jako forma podwójnego dialogu. *Praktyczna stylistyka: nie tylko dla polonistów*. Warszawa, 2003. S.287–314.
3. Krauz M. Krytyka, wartościowanie, ocena – granice recenzji publicystycznej. Katowice, 2015. S.290–303.

Ірина Бей ,

Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка

Науковий керівник:

канд. філол. наук, доц. Галина Бачинська

РОЛЬ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ У ЗБАГАЧЕННІ УЧНІВСЬКОГО МОВЛЕННЯ

Збагачення словникового запасу учнів відбувається різними способами. Одним із джерел покращення мовлення та удосконалення граматичної будови мови є українська фразеологія. Уміння правильно й доречно користуватися в усному та писемному мовленні фразеологізмами – ознака високого рівня мовної культури особистості. І хоча фразеологія не є предметом системного вивчення в середній та старшій школі, але опанування її одиниць на уроках української мови у процесі вивчення лінгвістичного матеріалу, безперечно, сприяє збагаченню мовлення школярів.